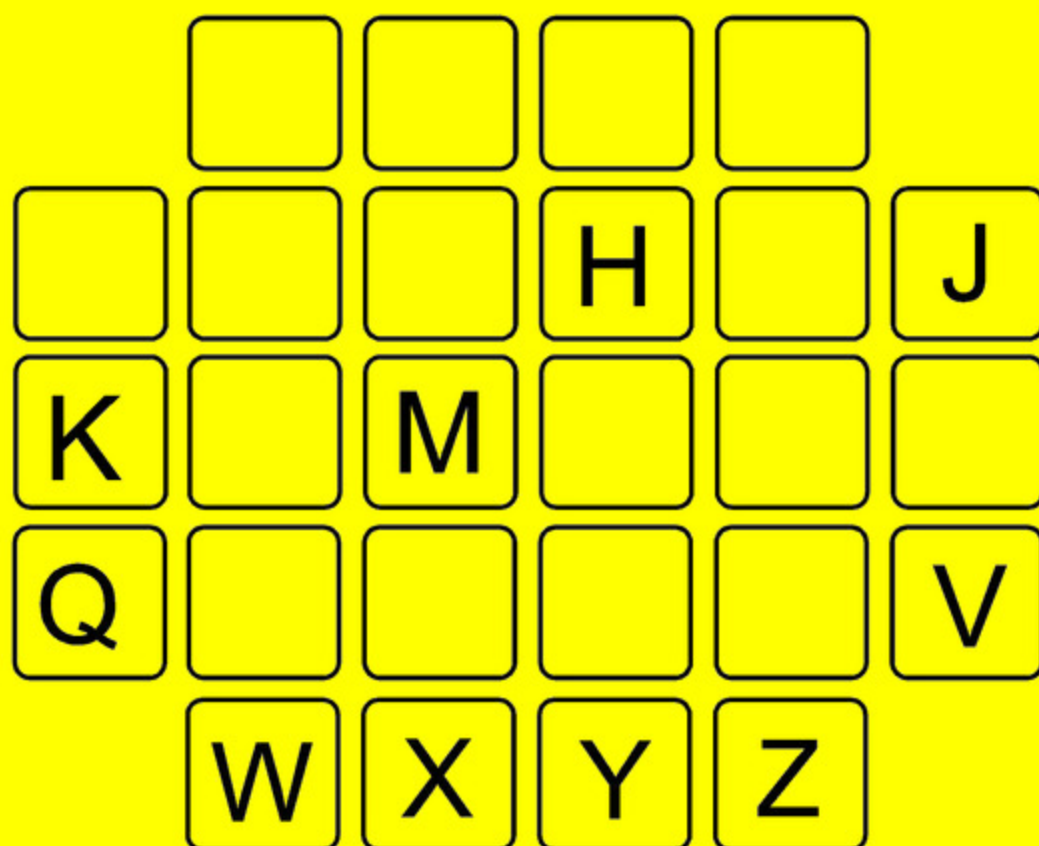

Li defectes ínacceptabil de Interlingua Gode

Dr. Fritz Haas

Li defectes ínacceptabil de Interlingua Gode

Dr. Fritz Haas

Version de ti edition digital: 0.1.0+20210504

Contenete

Pri ti libre	1
Lettre introductori	2
Pro quo Interlingua Gode ne posse devenir mundlingue auxiliari?	3
Pro quo li pronómines de Interlingua Gode es impossibil?	7
Triesim serie de defectes de Interlingue Gode	10
Quo Interlingua Gode es in veritá?	15
Textu comparativ	16
Frases sistematic por omni essential regules grammatical	17

Pri ti libre

Titul

Li defectes ínacceptabil de Interlingua Gode.

Titul original

Li defectes ínacceptabil de Interlingua Gode. Factes fundamental presentat de Dr. F. Haas.

Autor

Dr. Fritz Haas.

Edition original

Interlingue-Servicie, Winterthur, Svissia, 1957.

Printería original

Lüthl & Co., Winterthur, Svissia.

Fotografes del libre original

Vicente Costalago, 2020; ex un exemplare trovabil in [CDELI](#), La Chaux-de-Fonds, Svissia.

Tippation, marcation in AsciiDoctor, revision, e edition quam libre digital

Marcos Cruz, 2021.

Changes principal fat in ti edition

- Corection del errores trovat.
- Mettion de ínobligatori accentus.
- Creation de intern ligamentes.
- Remplazzation de omni simboles lingual per li nómines del lingues.
- Modernisation e homogenisation de quelc abreviationes, radicas e punctuation.
- Adjuntion de ped-notes aclaratori.
- etc. (Omni detallies es consultabil in li [repositoria del projecte](#).)

Programmas principal usat por ti librification digital

[AsciiDoctor](#), [AsciiDoctor EPUB3](#), [ebook-convert](#), [Fossil](#), [ImageMagick](#), [Neovim](#)... in li sistema computatorial [Debian](#). Omni programmas usat es líber.

Version de ti edition

0.1.0+20210504.

Descarga

ne.alinome.net.

Contribuciones

Corectiones e suggestiones por sequent versiones es benevenit che ne.alinome.net.

Lettre introductori

Interlingue-Servicie
Winterthur

Octobre 1957

Tre estimat senior,

1944 yo publicat un brochure in quel yo monstrat, pro quo «Basic English» ne posse devenir mundlingue auxiliari. Yo indicat anc mult exemples por demonstrar li artificialitá de Esperanto e Ido, du lingues queles vole in prim linea esser regulari, ma pro to ne es natural e contene millenes de artificial parol-constructiones quam p.ex. *direktistaro*, *devoligado*, *deviga*, *kreinto*, *regulilo*, *eca*, etc. vice li paroles internationalmen conosset: direction, obligation, obligatori, creator, regulator, qualitativ, etc.

In constrat a to, Interlingue (antey Occidental^[1]) de Edgar de Wahl es li ideal combination de suficient naturalitá e facilitá, quel posse per poc simplic regules derivar li internationalmen conosset paroles ex lor radicas.

In ultim témpor on fa propaganda por Interlingua, un nov projecte de lingue international, por quel dr. Gode editet un dictionarie Interlingua-anglesi e un grammatica in anglesi. Regretabilmen li autor principialmen ne hat studiat seriosimen li anteyan projectes de lingue international e credet saver omnicos plu bon e posser negliger li experienties del ultim decennies in li interlinguistica. Il di explicitmen, que il have null interesse selecter li paroles e li regules grammatical maxim apt por li hodial intercommunication international, ma que it interessa le solmen trovar li elementos lingual corespondent maxim bon a su propri vision de un protolingue originari del lingues cultural del occidente ante lor differentiation in divers lingues national. Vice li realmen existent paroles international il prendet mult «prototipes» abandonat del lingues national desde seculs o mem solmen teoretic, preferet mult paroles latin vice paroles vivent, renunciat al simplic derivation regulari, selectet complicat regules grammatical totmen ne perreflectet e con impossibil pronómines, etc. etc.

Proque dr. Gode refusa omni discussion del elementos lingual de Interlingua e Interlingue e aconosse exclusivmen su «philosophia de Interlingua», il obliga nos avertir li interessates de un lingue international e monstrar les li defectes inacceptabil de Interlingua Gode.

Proque yo time, que vu ne trova li necessari témpor por studiar li detallies de Interlingua Gode, yo considera it quam mi deve, comunicar vos brevimen li resultates de mi investigationes linguistic concernent ti lingue auxiliari.

Omi desirat informationes concernent Interlingue vu recive del Interlingue-Centrale, St. Gallen 7, Svissia.

Con respectosi salutas
Dr. Fritz Haas

[1] Li nómine «Occidental» del lingue international creat de Edgar de Wahl esset 1949 viceat per li nómine «Interlingue», por evitar li politic aspecte del nómine «Occidental-Union», sin changear li lingue self. Note del editor digital, ex note quel in li edition original esset in fine del capitul «Quo Interlingua Gode es in veritá».

Pro quo Interlingua Gode ne posse devenir mundlingue auxiliari?

Divers lingues de grand nationes es sovente nominat: «mund-lingue». Ma necun de ili posse realmen servir quam international «*mund-lingue auxiliari*», e to pro li simplic cause, que omni lingues national es tro desfacilmen aprensibil por adherentes de un altri lingue, por atinger realmen ti divulgation, quel sol vell justificar li nómine «mund-lingue» auxiliari.

Li real mastrisation de un lingue national foren es possibil solmen pos un sejour de mult annus in li dominia del concernent lingue, e mem tande solmen por tales qui disposi de un suficientmen bon talente por lingues foren. Ma mem pos un sejour de decennies in li foren land, it sempre denove va evenir, que on ne save strax, ca un substantive es masculin o feminin o neutri. A persones de matrilingue romanice, mem conossent multissim expresiones e locutiones specific del lingue germane e li regules de su grammatica, it posse evenir ínexpectatmen, que ili crede que li «Buchstabe» (littere) es un substantive feminin. **Omni características extern del parol german sembla visar un substantive feminin. E ti desfacilitá just existe anc in Interlingua**, u on deve mem aprender ca un substantive have li finale -o o -a in casus, u omni lingues national, o adminim lor majorité, ha transit al plu debil -e, p.ex.: francesi *boucle*, hispan *bucle*, Interlingua *bucla*; anglesi *ball*, francesi *bal*, hispan *baile*, portugalesi *baile*, italian *ballo*, Interlingua *ballo*; anglesi *bronze*, francesi *bronze*, portugalesi *bronze*, hispan *bronce*, italian *bronz*, Interlingua *bronz*.

Ti superabundantie del finales -o e -a sembla in céteri har esset introductet solmen in li ultim moment ante li publication de Interlingua. Nam mem un prov-págine del Interlingua-anglesi dictionarie, con quel ante li edition del dictionarie on invitat al subscription, contene ancor mult substantives con vocal final quam usat in Interlingue (Occidental), e li finales -o e -a ha intrat in li lingue dunc solmen plu tard; p.ex.: *accentu*, *accesse*, *acompaniamente*, *accorde*, *accostamente*, *accusate*, *accusative*, *acide*, *acrobat*, *acte*, *active*, *adjuncte*, *adjustamente*, vice li sam paroles con finale -o o -a in li definitiv dictionarie.

Ma nu it es un facte de experientie, que du parteneros de un conversation con matrilingue different conversa plu bon in un triesim lingue quel ili mastrisa solmen sat mal, mem si ambi parla li matrilingue del altri plu bon quam li triesim lingue. Ti facte explica se psychologicmen per to, que in li triesim lingue chascun save, que it acte se pri un lingue foren a ambi e que on deve dunc sempre penar parlar talmen, que on es comprendet, respectivmen in li audition penar comprender quo li parlante vole dir per su frases fórsan ne tro habil. In contrast a to, on crede in li usa del lingue matrin, que li auditor comprende strax li just sens, o li auditor crede, si il audi su matrilingue, que un frase audit es a compredet quam si it vell esser parlat de un adherente del propri lingue matrin. In plu, ti quel parla li lingue matrin del partenero, senti generationes, pro que il save, que il ya ne mastrisa ti lingue e que dunc li partenero audi constantmen su erras; pro to il ne posse aplicar omni conossenties del lingue matrin del partenero. Ma li apt lingue auxiliari es lingue foren por ambi e tam facil, que on posse mastrisar it completmen. Ma por to it ne deve contener tal trappes quam li finales -o e -a de Interlingua o li desfacilitá del duplic radicas de centenes de verbes. **Yo es dunc convictet, que un lingue auxiliari quel ne evita adminim ti du desfacilitás, nequande posse trovar ti divulgation quel sol vell justificar li nómine «mund-lingue» auxiliari.**

Un duesim desfacilitá de caracter semblantmen analog de Interlingua existe anc in Interlingue: li

tri vocales caracteristic A, I o E del verbes. Li analogie adver es solmen qualitativ; quantitativmen li desfacilitá es íncomparabilmen min grand. E quo es essential, li finales -o e -a del substantive es in general evitabil, ma ne li A, I e E del verbes, si on ne vole renunciar a naturalitá e a un parolfornation regulari. On vell adver posser prender *definir* apu *definition*. Ma de altri látere just li corect usa del I in *definir* es facilisat per li conosentie del plu conoset substantive *definition*. It es evident, que *definir* vell chocar mult persones, ma certmen ne in ti gradu, quam si li finales -o e -a in substantives es usat falsmen. Nam li conception de masculin e feminin tucha a mult plu profund sentimentes. It have mem quam consequentie, que in filmes o pezzes de teatre, in queles li morte deve esser representat per un actor, in Germania li masculin morte «der Tod» deve esser representat per un actor masculin, ma in Francia li feminin morte «la mort» per un fémina! Si in tó on fa erras, li choc del auditor es mult plu fort, quam si in un infinitive o un presente apari un A vice un I.

Pri **gustes** on ne posse discuter; ma it totmen ne es cert, que un lingue con tro grand pervocalisation apari quam «bell» a omni nationes. Mem un grand parte del italianos supresse un gran númere del vocales final e di in lor dialecte hemal: *vin, pan, mal, tal, tavol, limon, passion, languid, crud, sug, numer, cinq, risott, piatt, latt, mezz, tropp, vitell, bell, moll, quand, fond, cald, nost(re), legn, pront, temp, lard, part, gust, rest, impast, fresc, verz, formagg(io), quest chi, tant che, tant de, cinq menutt, el moment de, bell color ross, quand l'è cald*, etc. E anc li oficial lingue italian usa in mult casus li apostrof por evitar cert acumulationes de vocales o por acurtar li lingue.

In plu, specialmen por li oreles del italianes e de altri sud-romanes, it es **tre desagreabil**, si ili es acostumat a cert combinationes de vocales final e nu trova in Interlingua adver li substantives con li vocales caracteristic por li géneres grammatical, ma in un tot altri gruppation del vocales final secun schematic regules: adjective finient schematicmen per -e mem si li substantive fini per -o o -a, articul sempre *le*, intermixture de du principies: O masculin, A feminin e E neutri in substantives, ma O por coses masculin o feminin o neutri, A por persones feminin e E por persones masculin in li **pronómines**. It esset **tre sagi, que Edgar de Wahl sequet li principie: prender in li lingue international solmen to quo es realmen international, e dunc omisser quant possibil omni ti vocales final queles trova se solmen in un restrictet númere de lingues national, precipue si ili posse chocar adherentes de altri lingues.**

Interlingua	Italian	Interlingue
Le belle libro	Il bel libro	Li bell libre
Iste libro es belle	Questo libro è bello	Ti libre es bell
Isto es belle	Questo è bello	Ti es bell
Le belle pluma	La bella piuma	Li bell plum
Iste pluma es belle	Questa piuma è bella	Ti plum es bell
Isto es belle	Questa è bella	Ti es bell

Adjunter durante decennies mult superflú vocales final, solmen por obligar nos parlar li lingue plu lentmen e por bon separar li singul paroles con li scope far plu facil li comprehension durant li semanes del aprension, ne es suficient motive por plu mult vocales final. E ples pensar anc al totalmen ínnessi augmentation del custas del printation, quo fa enorm summas chascun annu por omnicos a printar in li tot munde pos li introduction de Interlingua vice Interlingue. Ti ínnessi custas es ancor unvez augmentat per li facte que li arcaic prototipes de Interlingua

contene anc in mult casus consonante-combinationes complicat, queles li modern lingues national ha simplificat desde long (e queles vermen ne fa Interlingua plu eufoniosi!).

Quo concerne li **duplic radicas** de centenes de verbes in Interlingua, on deve remarcar, que ante Interlingua existet ja divers projectes de lingues auxiliari con sat grand naturalitá. Ma ne un sol de lor autores successat, tam poc quam dr. Gode, obtener li derivates deverbal regularimen per un simplic metode ex li radica del verb. Ili omni besona pluri radicas del sam verb, e ne posse indicar un regul aplicabil por trovar les. Solmen Edgar de Wahl, per li talnominat REGUL DE WAHL, regularisat milles de extrem frequent paroles, e trovat in adminim 90% de omni casus li desirat derivates international e natural. Por li restant 10% il obtenet li regularitá secun li sam Regul de Wahl per prender ja quam radica del verb li radica supinal, quel trova se in li international derivates conosset. Ti metode es absolut natural, proque tal radicas trova se ne solmen in grand númeres in anglesi: *to suppress, contruct, discuss, correct, suspect, confuse, suggest*, etc., ma anc in li lingues romanice: hispan e francesi *edict-*, francesi *suspect-*, *digress-*, hispan *redact-*, italian *sospett-*, etc. etc. Certmen li monde ne va esser pret acceptar Interlingua quam lingue auxiliari, u on deve prender li duplic radicas verbal e renunciar al regulari derivation deverbal tant frequent, solmen proque cert lingues in cert verbes have pluri radicas por li sam verb. E to precipue, proque in Interlingue existe un solution quasi ideal del problema. E li ínmediat comprension e li facil aprension de omni radicas verbal de Interlingue es garantit proque ti radicas es ja conosset ex li mult derivates frequent.

Por retrovenir al successos de dr. Gode in li Science Service^[2] ancor quelc reflectiones. It es cert, que li medicos con matrilingue romanice va comprender li resúmenes in Interlingua del periodicos medicinic. Ma ci it acte se solmen pri li **usa passiv** del lingue, e anc in Interlingue li medicos vell egalmen bon comprender li resúmenes. Si nu por li **usa activ** del lingue, Interlingue monstra se quam plu facil e dunc plu apt, it es tot clar, que li direction del Science Service ne vell supresser li resúmenes pro li change del lingue auxiliari quel es ya passivmen comprendent egalmen bon de omni letores venient in consideration. It es un tot altri cose, quam li viceation de Volapük per Esperanto, o de Esperanto per Ido, o de Ido per Occidental. Alor mult persones hant aprenet li lingue auxiliari, perdit li interesse por li aprension de un nov lingue, pensante, que in prim on deve selecter li definitiv lingue auxiliari. Ma un editor ó gania moné per li resúmenes e tande it es le egal in quel lingue auxiliari ili apari, ó il né gania moné e tande il supresse li resúmenes in Interlingua o Interlingue.

On ne deve obliviar que dr. Gode, in li moment quande il pussat li resultates del [serchadas de IALA](#) in li direction preferet de il personalmen, ne hat studiat Occidental profundmen, ma considerat it quam alcun del sett lingues auxiliari prendet in consideration del anteyan IALA: Esperanto, Esperanto II, Ido, Novial, Occidental, Latino sine flexione (Interlingua Peano), e Volapük. Il ne savet, que just in contrast al six altri lingues, Occidental representat li sol lingue combinant internationalitá e naturalitá con regularitá e facilitá. Li frase final de mi disco de grammofon es dunc sempre ancor valid: E proque nequi va serchar paroles plu international quam li paroles international self, nequi va far un proposition por un nov projecte de lingue international, pos li seriosi studie de Occidental: li sol lingue vermen international. **Nam dr. Gode ne hat studiat Occidental seriosimen ante proposit su Interlingua, e ti Interlingua ne es un lingue vermen international, ma li lingue del prototipes e del mult paroles latin vice del paroles realmen international; e anc li mult finales -o e -a in substantives e li mult finales -e in adjectives ne es international, ma solmen sud-romanice respectivmen schematic.**

[2] Sciential organisation american, fundat in 1921. In 2008 li nómine esset changeat a «Society for Science & the Public», e in 2021

it esset acurtat a «Society for Science». Note del editor digital.

Pro quo li pronómines de Interlingua Gode es impossibil?

(Grammatica Gode/Blair §§ 54–79, pg. 21–29^[3])

§ 54: Li pronómines **nos - vos** ne es recomendabil, pro tro grand similitá. In cert lingues national to ne fa mult, proque ta li form verbal por li prim e duesim person del plurale es tre diferent: francesi *avons - avez*, italian *abbiamo - avete*. In italian on omisse mem totalmen li pronómin in li conjugation, si it ne deve esser accentuat specialmen. Ma in anglesi, u li form del verb ne es diferent, in revancha li pronómin en bon distinctet: *we have, you have*. Pro to in Interlingue ti du pronómines have suficientmen diferent formes: **noi - vu**.

To vale precipue por li nominative (subjecte). Li objecte ne tucha li hom parlant tam proximmen; ta on posse dunc tolerar: *nos - vos*. In un cert analogie anc li parlant persones *yo e tu* interessa li parlantes plu mult quam un triesim cose; on posse dunc haver tranquilmen: **it** por li triesim person neutri, mem por subject e object, quam in anglesi. Anc in li triesim person plural li maxim mult lingues national ne fa un distinction ínter masculin, feminin e neutri, ma have un sol form por omni géneres. Interlingue have dunc: **ili**. Ma it es practic, haver in casus de necessitá un medie de distinction: *illos, ellas*, con li characteristic vocales masculin O e feminin A. Ma to es necessari solmen por persones, ne por coses. In li singulare omni lingues distinte bon li masculin e li feminin: Interlingue **il - ella**. In omni casu li 6 pronómines de Interlingua: *ille, illa, illo, illes, illas, illos* es tro simil e tro schematic. Ili difere solmen in li finale, e to es psicologicmen fals por paroles tam frequent quam li pronómines personal. In plu li **cambie del signification** del vocal final -o de masculin in substantives a neutri in pronómines, e del neutri -e (cf. § 78) in substantives a masculin in pronómines (li sam -e quel in plu es li finale adjectivic), es un absolutmen ínnessari complication. Ma quo in omni casus va genar in li maxim mult lingues, es li manca de un unitari form por li triesim person plural. Nam to significa, que li maxim mult homes deve changear su acostumat **maniere de pensar**. Ili deve pensar a distinctiones, a queles ili ordinarimen ne pensa, e to in extrem frequent casus. Lu sam vale anc por li pronómines del objecte-casu: *les, las, los* (§ 62).

Ca on prende **nostre - vostre** (*vestre*) o *nor - vor* es un question de gust. Ma que on prende por li form adjectivic *mi* sin li finale adjectivic E, e por li form substantivic on adjunte li finale adjectivic E, es un poc tro ínlogic. In realitá null special etiquette es necessari, proque li substantivic form es format ya in omni casu per li articul definit. Tal it es in Interlingue, u adver li adjunction del E vell esser possibil, proque ya in Interlingue on distinte li substantives del egalform adjectives per li vocal final E: *central - centrale, ideal - ideale*.

§ 58: Li change de signification del **series O-A-E** in substantives a *E-A-O* in pronómines have anc li bell consequentie, que Interlingua have frases quam: *le capro ... ille es belle, le historia ... illo es interessante*. To es bentost plu mal quam *la bela knabino* de Esperanto.

§ 59: Quande on prende *it* vice *illo* quam pronómine neutri del triesim person singular, on ne besona un special pronómin **il** por casus quam: *it pluvia, it es ver*.

§ 60: On posse expresser omnicos sin un pronómin quam **uno** e on dunc in li maxim mult lingues ne va bon comprender su signification ni aprender facilmen su application. Mem sr. Schild in lecion 13 de su manuale de aprension^[4] ha falsmen traductet ti frase del § 60, e to just in un maniere quel monstra que li *uno* es ínnessari, si on ne constructe frases artificial.

§ 63: Omni explicationes complicat de § 63 (1 complet págine) ne es necessari, si on prende un del natural solutiones de Interlingue secun § 42 del grammatica Haas^[5] (1 linea).

§ 64,65: Introdut in li lingue international **complicationes** quam: *Mi fratre e le fratre tue es bon amicos* vice *Mi fratre e li tui es bon amicos* o *Mi patre e le suo de ille es amicos* vice *Mi patre e ti de ille es amicos* es realmen ne necessari.

§ 66: Anc ti exemples monstra bon li inaptitá del pronómines por li triesim person: *Ille se marita con illa* e *Illa se marita con ille* vice simplicmen: *Il marita se con ella* e *Ella marita se con il*.

§ 69: Un tal complication, suggestet solmen de poc lingues national, es ne solmen **totalmen innecessi**, ma mem ínlogic e noce li ínmediat comprension. Secun li grammatica Haas § 109, 115 it vell dever esser:

Yo surprisat les e ne *Io les sorprendeva*. Nam li *yo* es directmen in conex con *surprisat*, e solmen pos har comprehendet que *yo surprisat*, yo questiona me ancor *qui yo surprisat*, e li response es «les». E to es plu practic ne solmen pos infinitives e participies e in participial constructiones, u anc Interlingua scri talmen, ma sempre.

§ 70–72: Por complicar li regules in **maxim alt gradu**, on posse in Interlingua posir li objecte-pronómine *les* mem ancor plu lontan del parol quel solmen fa me comprender, si ti-ci es un infinitive precedet de un verb auxiliari! *Io les va sorprendere* vice: *Yo va surprisar les*. Tre clarmen on vide to anc in li sequent exemples: *Io le face batter le*. Yo fa le batter le. — *Illa se nos monstra*. Ella monstra se nos (o: a nos). — *Io me lo dice*. Yo di it a me. — *Io vos lo inviava*. — Yo inviat it vos (o: a vos). — On vide ja ex li indicat traductiones anglesi de ti frases li innecessi complicationes in Interlingua adminim por angleses e germanes.

§ 74–76: Extrem regretabil es li restriction del pronómines relativ a **que** e **qual** vice li complet serie secun li grammatica Haas § 49–53. To implica li clar e corect expression del coherenties. In li exemple *Ille fuma opium, qual vitio ille...* li *qual* es falsmen usat por un facte, quel es solmen relativ, ne qualitativ. It deve esser *Il fuma opium, quel vicia...* o *Il fuma opium, quo (=quel facte)...* Anc in § 75 le *qual* es fals; corect vell esser: *Li cavall e li ásin queles...* Li ver signification del *qual* explica se ex li exemple: *Yo save, quel libes vu desira: Yo save, qual libes vu desira*.

Pri li necessitá de **cuje** on posse discusser, si on considera li form *de quel li* tro complicat. In omni casu in *Le documentos del quales le spia habeva copias...* li *del quales* es denove fals, proque ne qualitativ, ma solmen relativ: *de queles*.

In plu: Proquo dir «Li relatives es *que* e *qual*», si plu tard on introducte ancor *cuje* e *qui*?

Esque in li exemple *Le spia que le agente de policia habeva vidite portava con se le plus importante documentos* on vole dir *maxim important documentes* o *plu important documentes*? Esque ti distinction in un lingue international ne es necessari? Si on vole imitar francesi, on vell adminim dever imitar it corectmen e dir: *...le documentos le plus importante*. Ma que ti solution es tro complicat es demonstrat just per li facte del fals traduction per li autor self de Interlingua.

Vice *Le spia cuje identitate le policia habeva establite...* on posse anc dir: *Li spion, li identitá de quel esset verificat del policie...*

§ 77: Li form **lo que** es solmen un povri surrogate vice *quo* o *to quo*, per queles on posse expresser su

pensas mult plu nuanciatmen. To fa li lingue rich! Ma naturalmen, si li pronómin relativ *quo* manca, on deve serchar in altri via por adminim aproximar li frase al real pensa in li propri lingue. E si li pronómin demonstrativ *to* manca, on deve mem inventer un special articul *lo*.

§ 78: Si on ne vell introducter un ruptura in li **series O-A-E** del substantives e E-A-O del pronómines, on ne vell dever dar tal regules complicat e totalmen superflú.

§ 79: Un **important defecte** es li manca de un pronómin demonstrativ ne specialisat por proximitá e lontanitá quam *iste* e *ille*. Pro to on es coactet, sempre pensar a ti differentie in li multissim casus, u in li matrilingue on ne pensa a ti distinction. On deve adver haver li possibilitá far li distinction in ti casus u it es necessari, to vole dir, quande yo realmen vole expresser li pensa de proximitá o lontanitá. Maxim sovente on parla adver de alquí o alquó cert, ma u totmen ne existe un duesim plu proxim o plu lontan. In cert lingues national on usa por ti scope generalmen demonstrativ un del du pronómines: *dieser*, *that*. Ma plu apt por un lingue international es li metode francesi: *ce*, *ceci*, *celà* — *ti*, *ti-ci*, *ti-ta*, li ultim du solmen in casus u li respectiv pensa vole esser expresset: *ci=hic*, *ta=illac*^[6], ne solmen in pronómines, ma generalmen. Per to on evita anc li complication dever distinter mem ancor li proximitá o lontanitá del parlante o del auditor o de ambi.

Anc li desfacilitá, que un **fémína** deve parlar de se self altrimen quam un mann, es tot innecessi (e ne existe adminim in anglesi e german): Quande yo parla de me self, yo e li auditor save, ca yo es masculin o feminin. *Io es una de illas que crede que le matrimonio es sancte. Io es uno de illes qui crede...* vice simplicmen: *Yo es un de tis qui crede que li matrimonio es sant* (egal por mannes e féminas).

Ancor quelc exemples a § 79: *Iste pluma es belle*. Ti plum es bell. — *Iste pluma es belle, sed illo non es belle*. Ti-ci plum es bell, ma ti-ta ne es bell. — *Iste puera odia illa*. Ti-ci puella odia ti-ta. — *Ille odia ille puera*. Il odia ti puella ta. — *Que es isto?* Quo es to? — *Que es illo?* Quo es to-ta? — *Ille idiota!* Ti idiot! — *Istes es mi studentes*. Tis es mi studentes. — *Da me ille libros*. Illes es le mies. Da me ti libres. Ili es li mis. — *Iste edition es plus complete que ille duo*. Ti-ci edition es plu complet quam tis-ta du. — *Iste edition es plus complete que illos*. Ti-ci edition es plu complet quam tis-ta. — Nor dom sta apu it. Nor dom es ti-ci apu it. Nor dom es ti-ta apu it.

Un lingue con tam poc perreflectet pronómines certmen ne es apt quam lingue auxiliari. E si adver it es possibil changear singul paroles ancor pos li introduction de un lingue auxiliari, it es tre desfacil changear tal frequent paroles grammatical quam li pronómines in lor sistema.

In ti exposé yo ha tractat solmen li pronómines. Ma anc li altri capitules del grammatica Gode monstra un simil defectositá. Yo questiona me realmen, qualmen on posset opiner que li monde vell acceptar un grammatica tam ínsuficient! E proquo on ne ha studiat in prim adminim li grammatica de Interlingue, mult plu perreflectet e de quel li aptitá es pruvat desde mult annus!

[3] Leibil in www.interlingua.com/grammatica. Note del editor digital.

[4] *Interlingua in 20 lectiones*, de André Schild. Note del editor digital.

[5] *Grammatica de Interlingue in Interlingue*, de dr. Fritz Haas, 1956. Libre digital descargabil in ne.alinome.net. Note del editor digital.

[6] Li paroles *hic* e *illac* es latin. Note del editor digital

Triesim serie de defectes de Interlingue Gode

Pos li defectes tractat in li exposés: «[Pro quo Interlingua Gode ne posse devenir mundlingue auxiliari?](#)» e «[Pro quo li pronómines de Interlingua Gode es impossibil?](#)» noi critica in li sequent págines ulteriori defectes de Interlingua Gode.

Interlingua have li general **finale adjectivi -e**. Ti finale ne es neutral o natural, ma tot simplicmen arbitrari. On realmen ne posse parlar de un metode scientific, si on di quam dr. Gode: «Omni adjectives es tractat quam si latin e li romanice lingues vell conosser solmen li sol tip de adjectives, in quel es null distinction inter masculin e feminin.» In li control-lingues italian, hispan e portugalesi li majorité del adjectives fini per -o o -a; in francesi li -e indica li form feminin. Usar ti finale feminin por omni ti adjectives con -o o -a es presc ne plu bon quam li -a de Esperanto, precipue in un lingue quel have in li substantives li vocales caracteristic por li géneres grammatical.

In prim on deve posir li **question preliminari**: Esque it es necessari o adminim recomandabil far un distinction ínter substantives e adjectives. Li lingue latin, quel reflecte li original statu, conosse formalmen solmen «nomina». Li lingues vivent monstra que adminim in un lingue con articul definit e indéfinit e con special signe por li plurale del substantives, un special marca por distinter li substantives del adjectives ne es necessari. Ma it es question, ca ne in un lingue auxiliari, quel es ya lingue foren por omnes, it es tamen plu bon posser far li distinction, por strax vider, ca it acte se de un substantive o un adjective. On ne posse negar, que li ínmediat comprehension es plu facil, si in un parol quel realmen vell posser esser substantive o adjective, on strax vide, ca it es usat in ti loc quam substantive o quam adjective. Ma to have valore solmen in paroles, queles existe realmen in li egal form quam adjective e quam substantive. To vale anc por participies presentic e passat (queles es ya in funde anc adjectives), usat quam substantives. Ples comparar: li ideal citate, li ideale citat.

Si dunc li possibilitá de distinction es preferibil, tande on posse questionar se, quo es plu bon, adjunter un vocale final al adjectives o al substantives. Li adjunction de un vocal al substantive es **plu international** quam li adjunction al adjective: central — centrale, offensiv — offensive, directiv — directive, terrin — terrine, vertical — verticale, pos — pose, sol — sole; anc por altri vocales exter li -e: american — americano, fisic — fisica — fisico, politic — politico, old — olda, barbar — barbaro, etc.

Ma si on vole distinter li substantive del adjective per adjunction de un vocale final, tande on deve prender un general vocale final quel ne choca li lingual sentiment del divers nationes, e to dunc ne posse esser -o o -a con su explicit caracter masculin o feminin, ma solmen **li plu neutral finale -e**.

E si on usa li -e in ti sense, on ne posse adjunter it anc generalmen al adjectives. Ma anc in se self li -e ne es un finale tipicmen adjectivic, ma substantivic. E li vocale final tipicmen adjectivic es -i, quam ha demonstrat A. Z. Ramstedt ja 1928^[7]

In li aric lingues on trova un grand númere de adjectives finient per -i, queles es neutral pri lor género grammatical: *omni-s*, *suavi-s*, *brevi-s*, etc. Del 34 sufixes adjectivic del vulgari latin 26 contene -i, e mult de ti derivates e lor corelatives in li lingues vivent es international: -*aci*, -*bili*, -*ali*, -*ari*, -*ori*, -*nti*, etc. Anglesi: *speciali-ty*, *veri-fy*, francesi: *spéciali-té*, *véri-fier*, german: *Speziali-tät*, *verifizieren*, hispan: *especiali-dad*, *verificar*, italian: *speciali-tà*, *verificare*. Multissim derivates monstra

li -i mem de adjectives con -o e -a-tema: *nove, nova, novi-tas; regulari-tas, reali-tas, justi-tia, longitudo, clari-tas*, etc. Ma anc altri lingues have mult -i in li sufices adjectivic: anglesi: -y, -ly, -ish; german: -lich, -lig, -ig, -isch; slav: -ik, -in, -iv, -isk, etc. Latin, anglesi e german ha viceat mult -a per -i in li curs de lor developation. Mem in japanesi li majorité del adjectives fini per -i.

Si dunc alcun vocal ha esset usat, in passat o present témpores, por caracterisar li adjective, ti vocal es -i.

Ma ti -i ne deve esser adjuntet a omni adjectives, ma solmen ta u it es necessari por fixar li corect pronunciation del ultim consonant, e pro distinction pos tipic finales substantivic e infinitivic: *felici, sagi, porosi, organisatori, amari*.

E si li finale characteristic del adjective es -i, anc li **articul definit** naturalmen es **li**, quo es anc li maxim neutral form por ti scope, certmen preferibil al *le* de Interlingua. Nam *le* es por italianes plural feminin, por franceses in li audition plural e in li aspecte masculin singular. Li *li* es different del italian *gli* in aspect e in pronunciation e dunc ne gena in tam alt gradu quam li *le* de Interlingua. In plu *le* es li maxim apt form por li pronómine personal triesim person masculin singular del acusative. Prender — quam fa Interlingua — ti *le* quam articul definit por masculin, feminin e neutri, singular e plural, e in sam témpor anc quam pronómine personal del triesim person singular masculin, monstra que Interlingua es solmen un teoretic construction e que li experienties del ultim decennies, precipue li psychologic, in li interlinguistica e in li practica del lingues auxiliari es negliget de dr. Gode. Li *li* ne es artificial; it esset usat in ancien francesi e italian. Important es anc li facte, que li -i forma avan omni substantives comensant per un vocale **vocal-combinations eufonic**, quo ne es li casu, si li articul es *le*.

Apu mult paroles arcaic Interlingua have un **future** e un **conditional sintetic**, queles contrasta tam fortmen al character general del lingue, proque ti formes es solmen nov-romanic. In realitá anglesi e german forma li future e li conditional solmen in analitic maniere con auxiliares, e anc li tendentie de altri lingues es clarmen vers analitic formes conjugativ.

Si on vell desirar un conditional sintetic, on vell dever prender -ia, ma ne -ea, quel ultim existe in null lingue vivent. In plu, omni ti futures e conditionales forma exceptiones del normal regul de accentuation quo es desagreibil precipue proque Interlingua ne conosce li accentu scrit.

In tot li **accentuation** in Interlingua es directmen caotic, mem plu desfacil quam in italian. Li númeres del exceptiones del semblantmen simplic regul es presc plu grand quam ti del casus regulari. In contrast a to, Interlingue have un accentuation tre facil, aprensibil in poc minutes. Proque li divers lingues national accentua li sam parol differentmen, un unitari accentuation es important, ma it nequande posse esser li accentuation acustomat a omni nationes.

Concernent li **pronunciation** yo questiona me, quel valor it have, indicar in li grammatica simplicmen: G quam g in anglesi «good», o CH quam ch in anglesi «echo, chrome», si in realitá existe tam mult exceptiones de ti regul, que in li practica on deve serchar omni paroles con G o CH in li dictionarie, si on vole esser secur pri li corect pronunciation.

Un **defecte importantissim** es li usa del **finale -va** por formar li passate. Nam frases quam: *Napoleon nasceva in 1769. Bruschemente ille levava se. A iste ille replicava que... Felicemente illes esseva al domo quando le tempesta arrivava* (Interlingue: Felicimen ili esset a hem quando li tempest arivat) es presc insuportabil por romanic popules, proque tis distinte clarmen ínter passate simplic e imperfecte. Or li -va de Interlingua es li finale absolutmen characteristic del imperfecte.

In contrast a to, li -t de Interlingue es usabil por omni témpores passat e it es realmen li **solution insuperabil**, per quel on posse eliminar li necessitá far un distiction tam desfacil por non-romanes.

Malgré que adminim anglesi, german, russ e latin have un special form por li **superlative**, Interlingua imita francesi per usar por li superlative li comparative con li articul definit: *plus grande — le plus grande*. Ma ti solution es tam complicat, que mem li autor de Interlingua self da in su grammatica adminim 6 exemples con fals traduction: *Iste historia es le minus interessante que io ha legite*; traduction quam: li minim interessant... Por esser clar, on vell dever usar li sequent form complicat: *Iste historia es le historia le minus interessante... Iste historia es le minus interessante del duo*; traduction quam: min interessant. *Del duo summas paga le plus parve*; traduction quam: plu parve. *Illa ha le plus dulce temperamento e le ideas le plus naive*; traduction quam: maxim dulci e maxim naiv, malgré li tot diferent expressiones.

Ma por **completar li caos** Interlingua have li tri gradus de comparison in li exceptiones: *parve — minor — minime*, *magne — major — maxime*, dunc just ti paroles queles forma li superlative in Interlingue: *grand — plu grand — maxim grand* e *grand — min grand — minim grand*, per quo omnicos es regularisat absolut clarmen e con maximal facilitá.

Li comparison de Interlingue per «tam grand *quam*» e «plu grand *quam*» es plu simplic quam in Interlingua, u on deve usar por li egalitá «como» e por li comparison «que», ti sam «que» quel have sin to ja tro mult diferent significationes.

Just in li exemples del grammatica Gode por li comparison del adverbies on vide clarmen quant **pesosi** es li accentuat finale adverbial *-mente* e quant **hideosi** es li mult *-e final* in adjectives e adverbies e participies: *Illa scribe plus interessammente que ille sed illa parla minus interessammente. Iste chocolate es attractivissimamente impachettate* — Ti chocolate es attractivissimmen inpacat.

Vice li simplic e **logic sequentie del frase-partes** de Interlingue: *subject — predicate — acusativ object — dativ object*, con maxim grand libertá in li position del atributes secun li coherenties del singul paroles, Interlingua posi li acusativ-pronómin avan li verb, exceptet si ti-ci es un infinitive o un participie, u li acusativ-pronómin deve sequer li infinitive o participie, ma con li exception del exception, si li infinitive o participie es precedet de un verb auxiliari, u li acusativ-pronómin posse preceder li verb auxiliari: *Illes les surprندهva. Pro sorprender les illes debeva currir. Illes les ha sorprendite. Illes les va sorprender*. Tal totalmen innecessi complicationes certmen ne es recomandabil in un lingue auxiliari.

In Interlingua manca li tre util distintion ínter: *pro* (cause) e *por* (scope). *It sufice por nutrir le pro li contenete de vitamines*.

Interlingua have quam principie, prender li **prototipes**, to es li ultim conosset form comun de cert control-lingues, vice li paroles comun al lingues vivent. To ducte a paroles ne plu usat desde 15 seculs o in grand parte mem a formes teoretic nequande usat realmen. Esque alquó deveni «scientic», solmen pro que it es basat sur un unitari principie, mem si ti-ci es tam strangi e extravagant?

Pro ti principie Interlingua p.ex. anc ne posset considerar, que li lingues vivent ha viceat desde long in mult paroles li AU latin per O o U e li P per V: *pauper — povri, pauc — poc, causa — cose, claudio — cluder*; latin *recipere*, italian *ricevere*, francesi *recevoir*, hispan *recibir* (b pronunciat v^[8]),

portugalesi *receber* (b pronunciat v), anglesi *to receive*: Interlingua *reciper*, Interlingue *receiver*; latin *coperire*, francesi *couvrir*, hispan *cubrir*, portugalesi *cobrir*, anglesi *to cover*: Interlingua *coperir*, Interlingue *covrir*; anglesi *have*, francesi *avoir*, italian *avere*: Interlingua *haber*, Interlingue *haver*; *saper* — *saver*, *debir* — *dever*.

Interlingua ha reinventat un grand númer de latin **paroles mort** desde long o mal reconossibil, vice prender paroles modern del lingues vivent. In mult casus it existe por li sam notion du paroles, un arcaic e un modern. Ma to ne es richesse, ma solmen un desfacilitá in li aprension e aplicacion del lingue. Interlingua: *cognoscer* (Interlingue *conosser*), *lecto* — *lette*; Interlingua: *querer* — *questionar*, *emer* — *comprar*, *potar* — *biber*, *metir* — *mesurar*, *reciper*, *luger*, *cubar*, *ubique*; *equo* — *cavallo*, *sagitta* — *fleche*; *etiam* — *anque*, *nimis* — *troppo*, *exequer* — *executar*, *sed* — *mais* — *ma*, *subinde* — *sovente*, *igne* — *foco*, *orar* — *precar*, *juvar* — *auxiliar*, *bello* — *guerra*, *abluer* — *lavar*, *eder* — *mangiar* — *manducar*, *injicer* — *injectar*, *inspicer* — *inspectar*, *eximer* — *exemptar* etc.

Mult paroles es usat in un **sens antiquat**, quel ha changeat desde long o ha developat se a du paroles con different signification. In tal casus Interlingua ne posse far tal distinctiones simplicmen: Interlingua: *saper*, Interlingue: *saver/saper* (*saporosi*), *deber* — *dever/debir* (*debitor*), *littera* — *littere/lettre*, *poter* — *posser/potent*, *citare* — *citare/cité*, *foco* — *foco/foy*, *causa* — *cause/cose*.

In mult casus Interlingua usa infinitives con vocal characteristic different del derivates, u on tre bon posse haver regularitá: *jectar* — *jection*, *objectar* — *objection*, *peter* — *petition*, *opinar* — *opinion*, etc. Omni ti exceptiones fa plu desfacil li aprension del lingue.

In altri casus Interlingua have li du radicas con -ar e -er quo anc ne fa li lingue facil: *injicer* e *injectar* con *injection*; *progreder*, *progressar*, *progression*; *regreder*, *regressar*, *regression*; *afficer*, *affectar* (=amar e simular), *affection*, *affectionar* e *affectation*; *projicer*, *projectar*, *projection*; *premer*, *presser*, *pression* (ma solmen *imprimer*, *impression*), *eder*, *editar*, *edition*.

In mult paroles li derivates vell postular un altri finale substantivic quam O, A o E de Interlingua: *punctu* — *punctual*, *annu* — *annual*, *mensu* — *mensual*, *manu* — *manual* etc.

In cert paroles Interlingua have du vocales u un sol vell suficer, in altri casus it have un vocal u du es necessari pro li derivates: *mais* — *ma*, *jammais* — *jamá*, *besonio* — *beson*, *ma*: *corde* vice *cordie* (*cordial*).

In Interlingua on posse formar derivates tam strangi quam: *scribitura*, *corruptive*, *incidition*, indicat de dr. Gode in su grammatica, vice li natural formes: *scriptura*, *corruptive*, *incision*. De altri látere: qui conosce li verbes: *exequer*, *emer*, *religer*, *colliger*, *deteger*, *sancir*, *conveller* e posse derivar de ili: *execution*, *preemption*, *selection*, *collection*, *detector*, *sanction*, *convulsion*?

Yo espera que li studie de mi investigationes ha monstrat vos, que Interlingua ne es un lingue matur, digni e capabil por servir al munde quam lingue auxiliari general. Vice profiter del experienties del interlinguistes, dr. Gode credet saver omnicos plu bon e per to il ha presentat un lingue totalmen ne apt por li scope final del lingue auxiliari: servir por omni scopes del vive homan: del scientie, ma anc del tecnica, comercie, arte, politica e del vive omnidial. Li lingue auxiliari maxim apt es sempre ancor INTERLINGUE, li sol lingue vermen international!

[7] Vide articulo «Finale del adjectives» in Cosmoglotta serie A número 48, 1928-05. Legibil, ínter altri locs, sur li [original in li Biblioteca National Austrian](#), li [tippament de Dave MacLeod](#) o li [depositoria del projecte de librication digital de Cosmoglotta](#).

Note del editor digital.

[8] Fórsan li autor vole dir que ti *b* ne es pronunciat quam in Interlingue, nam it ne es oclusiv in ti position, ma certmen it anc ne es pronunciat quam Interlingue *v*. In li 15-esim secul, li pronunciation de *b* e *v* in hispan comensat confuser se e combinar se in */b/*, quel es li pronunciation actual e normativ. Note del editor digital.

Quo Interlingua Gode es in veritá?

IALA (International Auxiliary Language Association) esset fundat 1924 de sr. e sra. Morris. Sra. Morris esset Esperantist e esperat, que li resultate del linguistic reserchas vell esser li election de Esperanto quam unic mundlingue auxiliari. Sub li direction de prof. Collinson, un militant Esperantist, on fixat «criteries» por li election del maxim apt lingue auxiliari. Ti criteries esset redactet talmen, que Esperanto vell har satisfat les maxim bon. Ma tande li Occidentalistes inviat a IALA un exposé de ca. 50 págines por monstrar li superioritá de un lingue del tip naturalistic. IALA decidet finalmen acceptar null del lingues auxiliari existent e self serchar li maxim apt solution, ma solment ancor sur li base del international paroles. On comensat studiar li lingues national self e serchar li paroles e li regules grammatical ja existent in li principal lingues cultural del occidente. To esset dunc facticmen lu sam, quo anc Edgar de Wahl hat fat quelc decennies antey e quo hat ductet le a Occidental, desde 1949 nominat Interlingue.

1945 IALA editet un General Report con tri variantes secun li gradu de regularisation. 1946 it inviat un brochure con questiones linguistic a selectet persones por posser audir lor opinion pri li form preferet del lingue auxiliari. 1947 IALA distribuet un nov brochure con textus in 4 variantes e con li petida scriir a IALA, quel variante on vell preferer quam prim e eventualmen quam duesim solution. Li **variante P** contene li prototipes con minimal regularisation, **variante M** li medial forme del paroles existent in li basic lingues national, regularisat tre poc e lassant li duplic radicas del verbes. **Variante C** prende li sam paroles medial, ma solmen li radica supinal, formant li substantives por li Regul de Wahl. Li líttere C have diferent pronunciations secun li vocal sequent. **Variante K** es li variante maxim regularisat, u p.ex. C es ts anc avan A, altrivez viceat per K. Un sol infinitive in -are, omni substantives fini per -o, etc.

Li resultate del votation esset un grand majorité por M+C e plu mult P quam K. Ti votation naturalmen ne esset obligativ por IALA; ma it es interessant constatar que omni studies del stab linguistic hat ductet li direction del reserchas de IALA a aproximativmen li sam opinion. Or plu tard li direction del reserchas changeat: Dr. Gode preferet li paroles latin e li prototipes vice li realmen international paroles modern del hodial lingues national e il expulset li regularisation secun li variantes M e precipue C. Interlingue dunc ne es li lingue de IALA, ma un variante secun li theories personal de dr. Gode.

Ma Interlingue es un combination del variantes M e C con quelc trates de P e con quelc ameliorationes queles fa li lingue plu modern, plu elegant e plu facilmen aprensibil e aplicabil in li activ usation.

Textu comparativ

Noi publica infra, quam exemple illustrativ, li textu de un lettre comercial in Interlingua e Interlingue:

INTERLINGUA	INTERLINGUE
<p>Estimate seniores,</p> <p>Nos ha recipite vostre epistola del 12.4.57 e manda vos hic juncte le factura e le cognoscimento del cargamento de butyro que vos nos ha facite le placer de ordinar.</p> <p>Manda nos, si il vos place, le summa de \$ 1250.– in un cheque super Nove York, in conformitate con le conditiones de nostre contacto de emption.</p> <p>Nos nos ha effortiate de seliger le plus bon qualitate de butyro obtenibile quia nos ben cognosce le requirimentos de vostre mercato e sape quante exigente es vostre clientela in Switza.</p> <p>Concernente le secunde medietate de vostre ordine, nos infelicemente nondum pote indicar vos le data exacte de expedition, sed nos spera que il non essera nimis tarde si nos succede de facer le imbarcamento intra tres septimanas.</p> <p>Si vos desira emer un nove lot de merces, nos vos pete scriber nos per retorno de posta. In responsa a un recente inquesta que nos habeva le opportunitate facer inter le productores, nos recipeva in facto le information que illes require hodie un termino de livraison de al minus cinque menses pro exequer le ordines.</p> <p>Sperante que vos essera plenmente satisfacte de nostre servicio, nos von saluta sincermente</p> <p>X. Y.</p>	<p>Estimat seniores,</p> <p>Noi ha ricevut vor lettre del 12.4.57 e invia vos ci-junt li factura e li conossement del cargament de buttre quel vu benevolet comendar nos.</p> <p>Ples misser nos li summa de \$ 1250.– in un chec sur New York, in conformitá con li conditiones de nor contrate de compra.</p> <p>Noi ha efortiat nos selecter li maxim bon qualitá de buttre obtenibil, pro que noi bon conosse li besones de vor mercate e save quant exigent es vor clientela in Svissia.</p> <p>Concernent li duesim demí de vor comenda, noi regretabilmen ancor ne posse indicar vos li exact date de expedition, ma noi espera que it ne va esser tro tard, si noi succesa far li imbarcament intra tri semanes.</p> <p>Si vu desira comprar un nov partie de merces, noi peti vos scrir nos per retorn de posta. In response a un recent inqueste quel noi havet li ocassion far ínter li productores, noi ricevut in facto li information que ili besona hodie un termin de liberation de adminim quin mensus por executar li comendas.</p> <p>Esperante que vu va esser plenmen satisfat de nor servicie, noi saluta vos sincermen</p> <p>X. Y.</p>

Tippationes: Interlingue: 1038, Interlingua: 1144 = 10% plu mult.

Frases sistematic por omni essential regules grammatical

Li sequent unic págine de frases in Interlingue contene por chascun essential regul del grammatica de Interlingue, inclusive li syntax, un frase especimenic. Tam simplic es li mecanisme de ti lingue international, que un mult plu grand circul de persones es capabil realmen mastrisar ti simplic mecanisme sin exceptiones, quam to vell esser possibil in alquel lingue national con su mult plu complicat regules e con omni li exceptiones e li amasse de special manieres de expression. Tamen Interlingue possede li plen expressivité del lingues national; nam it ne renuncia a cert possibilitás de expression, it solmen selecte in chascun punctu li maxim simplic o li maxim conosset form de expression.

1. Yo manja un pom. Li pom es un fructe. Tu manja un pir. It anc es un fructe. Noi manja du bon fructes. Mi fratre manja prunes; il manja tri prunes. Mi sestra manja cereses; ella manja mult cereses. Ili manja prunes e cereses. Vu manja pires, prunes e cereses. On manja li mult bon fructes. Yo prefere li dulcis. A mi patre yo di «tu», ma tu di «vu» a mi patre. Li patre es grand e li matre anc es grand; ili es grand.
2. Yo vide te. Yo da te un pir. Yo da li pir a te. Li pir es de me. Li patre da un pom al filia. Ella es li sestra del filio.
3. Yo lava me. Yo lava te. Tu lava me. Tu lava te. Tu lava le. Il lava se. Il lava le. Il lava la. Il lava it. Il lava nos. Ella lava se. It lava se. It lava it. On lava se. Noi lava nos. Vu lava vos. Vu lava nos. Ili lava se. Ili lava les. Yo da mi pom a te. Tu da tui pir a nos. Vu da vor fructes a les. Ili da lor fructes a le: yo da te mi pom, etc.
4. Mi pom es plu grand quam su prunes, ma it es min grand quam tui pir. Li maxim grand de vor fructes es tui pir, li minim grand su cereses. Nor pom e pir es tam bell quam lor prunes e cereses. Nor fructes es tam bell quam li lores. Lu maxim bell es li bellissim composition del colores.
5. Yo es ci. Tu anc es ci. Ma il es ta. Ti fructes es bell. Ti-ci pom es verd. Ma ti-ta es yelb. Ti-ci cereses es rubi, tis-ta es nigri. To es bell colores.
6. Qui veni? Li filia. Quel filia? Li filia del vicino. Qual es li dom del vicino? Su dom es grand. Quo li filia vole? Ella aporta fructes por li infantes queles ama les. Yo ne save quo far, nam omnes ama les. Tis qui ha laborat maxim mult, recive li maxim grand fructes; tis queles ha laborat poc, recive li min grand fructes. Talmen on save tre rapidmen qualmen distribuer li fructes. Ti metode functiona bon; it es corect.
7. Hodie yo habora ci. Yer yo ha arivat. Yo arivat per li tren de Paris, u yo hat laborat antey. Deman yo va departer per auto pos har finit mi labor. Yo vell restar plu long, ma on telegrafat me: Veni tam bentost quam possibil! Dunc lass nos finir nor maxim urgent labores. Li altri labores queles yo ancor vell har devet far, yo va dever far plu tard; ples excusar to. Quande yo fa bon mi labores, yo es estimat e yo va esser bon payat. In Paris yo hat esset honorat per un special premie. To mey suficer.
8. Li patre da li libre al filio. Li bon patre sovente voluntarimen da bell libres a su diligent filio. Il da ne li fructe, ma li libre. Ne il da li libre, ma ella. Anc yo ama vos. Yo ama anc vos. Yo videt le. Yo te dat it. Yo dat it te. Yo dat it a te. A te yo dat it.

9. Esque vu hat comprendet me? Ha vu comprendet me? Quant persones tu crede vider? Crede tu vider mult persones? Qui tu vide? Qui vide te? Il di que il es malad. Il pensat que yo ha venit. Ella questionat, proquo yo es tam gay. Yo desira que il mey venir. Si yo vell esser malad, yo vell restar in hem. Yo ne save, ca yo comprende vos corect. Ca il veni o ne, noi va comensar. Si on vell saver, ca il veni! Yo crede que yo ha videt le. Yo crede har videt le. Yo crede vider le.

Accentuation: Li poc articules del grammatica e li vocabularium de Interlingue es facilissim e representa indubitabilmen li maximum de simplicitá.